

ingen Maade en personlig Virksomhed, den er paa eengang en Statsvirksomhed og en personlig Virksomhed. Naar man lægger Mærke til, hvilket Udbytte i Tidens Længde og i Slægtfølgerne Række flige Entrepriser have for de enkelte Familier, saa vil maa see, hvor velstand deres Skjæbne er, saa at imidlertid de i det ene Øieblik synes at være rige og velstaaende, saa ere de maaskee i det andet Øieblik ganske i den modsatte Stilling; men kunne Værkerne blive ved, kan den industrielle Udvikling derved fremmes, saa har Staten vundet derved den det egentlige Udbytte, hvorimod Personerne, som det altid gaaer, males paa behørig Maade i Tidens Rulle (Hør!). Saaledes vil det ogsaa blive Tilfældet her. Gaaer denne Vandkraft den virkelige Værdi, kan der anlægges meget passende Driftscapitaler, nyttige Værker ved denne Vandkraft, saa vil den komme paa privat Haand og lettere finde sin nyttige Anvendelse, end den vil saalænge den for Statskassens Regning løber i Stranden som hidtil. Jeg troer altsaa, at jo mere man betragter Forholdene, som de ere, og jo mere man holder sig til den ærede Rigsdagsmands Fremstilling af hvordan en saadan Vandkraft er, desto mere maa man blive tilbøjelig til at sælge for Øieblikket, fordi den nu kan være Noget værd, og ikke opholde sin Bestemmelse, efter hvad den kan blive værd, naar Landet forandrer sig og lange Tider ere herunder. Hvad der blev sagt om Bedesalen, formoder jeg indbefatter paa eengang Bedesalen og Skolen; thi i Silkeborg Bygninger er der for Øieblikket en Bedesal og en Skole satte i en vis Forbindelse med hinanden, og det vilde forekomme mig ganske passende, om Staten idet den folgte denne Bygning tog det samme Forbehold med Hensyn til en saa vigtig Gjenstand, som en Skole er i Nærheden af en vorrende By og de der allerede stedfindende Fabrikker. Jeg troer, at Forbeholdet burde gøres for begge Dele, baade Skolen og Kirken, og Salgsprisen af Gjenstanden derved vilde ikke væsentlig forandres. Naar den ærede Rigsdagsmand for Viborg (Bregendahl) har syntes, at det var en meget forunderlig Sag, at Kirken paa en Maade skulde være i en anden Mands Hænder, saa er dette Forhold paa

Silkeborg ikke anderledes, end Tilfældet er med en stor Mængde Kirker paa Landet, der ofte eies af Mænd, som slet ikke ere i Sognet, og som Intet have med Communen at gjøre, men som ere pligtige til, idet den paahviler som en Servitut, at vedligeholde disse Kirker til offentlig Gudsstjeneste. Det kommer altsaa kun an paa, i hvilket Forhold de blive satte ved dette Salg, og hvorledes denne Servitut og Forbeholdet bliver dem paalagt.

Finantsministeren: Den ærede sidste Taler yttrede tilveels hvad jeg havde at sige, nemlig at Hovedspørgsmaalet i denne Sag bliver altid, om der er Udfigt til at vente, at den meget omtalte Vandkraft under de anførte Omstændigheder ved Silkeborg Handelsplads Opkomst vil erholde en betydelig højere Værdi end andre Steder i Jylland, hvor Vandkraften ligger i Nærheden af ligesaa gode Veie, eller forøvrigt i samme Communicationsforhold, og da mener jeg, at der ikke er Grund til at vente sig Saameget af Silkeborg, at man derpaa skulde bygge en Udsættelse af Salget. Hvad angaaer det sidst omtalte Spørgsmaal med Hensyn til Skolelocalet, da er Forholdet et ganske andet end med Kirke-localet. Dette, der bestaaer af en Sal og et Forværelse, som er forbeholdt ved kongelig Resolution, er affondret fra den øvrige Hovedbygning. Det er derimod af Autoriteterne antaget, at Communen selv burde tilvejebringe Skolelocalet, men da dette fandt flere og flere Vanskeligheder, saa har Finantsministeriet, kun for en 3—4 Maanedes Tid, gaaet ind i et i et indrømmet, at tre almindelige Værelser af den eneste Beboelsesleilighed, der er i Støttet, foreløbig anvendes til Skolelocalet, og skulde disse Værelser fratages Hovedbygningen bestandig, saa fik den maaskee slet ingen Værdi, i Særdeleshed naar Kirken og Skolelocalet skulde vedligeholdes af Rjøberen. Der har iøvrigt ogsaa fra Finantsministerens Side været Tale om, at der kunde være Anledning til at overdrage Hovedbygningen til vedkommende Fabrikker som Communens Repræsentant, idet man antog, at hele denne Hovedbygning dog var af ringe Værdi for Staten, naar den skulde sælges, men hverken han eller Noget paa Communens Vegne vilde overtage sig denne Bygning. Ialtfald